

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

VÄRT ATT VETA OM... Hedersförtryck

VÄRT ATT VETA:

Våld mot barn förekommer i alla delar av samhället. Alla som arbetar med barn ska känna sig trygga i sin yrkeskunskap för att kunna upptäcka, bemöta och agera. Du kan göra skillnad och medverka till att alla barn får en uppväxt fri från våld.

VET DU ATT...

- Barn som blir utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck (HRV) blir kontrollerade och begränsade i syfte att vårda familjens och släktens rykte.
- Våld och förtryck används för att bevara patriarkala och heteronormativa föreställningar om flickors och kvinnors sexualitet.
- Barn som blir utsatta för HRV kan begränsas i sitt umgänge, sin fritid och klädesval. De kan också begränsas i sina livsval som att exempelvis välja utbildning.
- Kontrollen kan ta sig uttryck i hot om våld och våld, inklusive dödligt våld.
- Könsstämpning, tvångsäktenskap och barnäktenskap är olika former av HRV.
- HRV riktas främst mot kvinnor och tjejer, men även pojkar och unga män kan bli utsatta. Hbtqi-personer och barn med funktionsnedsättning är särskilt utsatta.
- Till skillnad från många andra former av våld utförs HRV ofta av flera gärningspersoner. Både män och kvinnor finns bland gärningspersonerna.
- Det är svårt att få fram exakta uppgifter om HRV men 5–24 % av ungdomar i Sverige anger att de lever med krav att avstå sex före äktenskap eller begränsningar i att själva få välja sin partner.
- Svensk lagstiftning har skärpts för brott såsom barnäktenskapsbrott, misshandel, och olaga hot där hedersmotiv ska ses som en försvarande omständighet vid bedömningen av straffvärdet.
- Enligt svensk lagstiftning kan alla former av brott definieras som ett hedersrelaterat brott om det går att bevisa att brottets motiv har varit att

bevara eller återupprätta familjens, släktens eller annan liknande grupps heder (BrB 29:2 p 10).

- Under 2022 infördes ett nytt brott, hedersförtryck. Brottet innebär att det blir en strängare straffskala om gärningspersonen begår vissa typer av brottsliga gärningar mot en person, om var och en av gärningarna varit ett led i en upprepad kränkning och ett syfte varit att återupprätta hedern.

TÄNK PÅ ATT...

- Alla barn som lever i en hedersrelaterad miljö riskerar att fara illa. Kartlägg situationen för alla nära familjemedlemmar såsom syskon.
- Enligt Socialstyrelsens riktlinjer ska den utsatta individens säkerhet och välmående prioriteras. Personal som bedriver familjearbete ska ha kompetens kring hedersproblematik och kontinuerligt säkerhetstänkande. En riskbedömning bör vara en del av underlaget vid beslut om fortsatt stöd och skydd av barnet.
- Som yrkesverksam kan det vara en påfrestande situation att hantera ärenden med barn som blir utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Här är det viktigt med tydliga rutiner och ett tydligt ledningsstöd.

VAD SKA DU GÖRA?

- Fråga barn och ge dem möjlighet att berätta och påverka sin situation.
- Om du arbetar inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten har du möjlighet att bryta sekretessen och göra en polisanmälan vid misstanke om brott mot barn enligt 3:e, 4:e eller 6:e kapitlet i brottsbalken, eller vid könsstympning av barn. Även vid brott som ger mer än ett års fängelsestraff finns möjlighet att bryta sekretessen, oavsett om den utsatte är ett barn eller vuxen.
- Vid uppenbar fara för barnet ring 112.
- Kontakta ditt närmaste Barnahus, socialtjänsten, polisen, Nationella kompetensteamets stödtelefon och/eller andra myndigheter när du behöver konsultation, råd och stöd.
- Medverka till samordning och samverkan mellan olika samhällsinstanser.
- Se till att ha välfungerande rutiner i verksamheten och säkerställ att du har aktuell och tillräcklig kunskap och kompetens.

BARNAFRID – NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM

LINKÖPINGS UNIVERSITET

HÄR KAN DU LÄSA MER:

Fördjupning och referenser till ovan text och mer information om hedersrelaterat våld mot barn på: www.barnafrid.se/kunskapsportal/basprogram

Socialstyrelsens webbutbildningar om hedersrelaterat våld och förtryck finns på socialstyrelsen.se

Webbutbildning om hedersrelaterat våld och förtryck:
<https://webbkursheder.se>

Kontakta Nationella kompetensteamet om du behöver råd och vägledning i ärenden. De nås på 010-223 57 60.